

Janusz Korczak

(1878 [1879]-1942)

Instytut Pamięci Narodowej

Data publikacji 06.10.2021

Sierociniec Janusza Korczaka – dlaczego był tak wyjątkowy?

7 października 1912 roku Janusz Korczak (właśc. Henryk Goldszmit) wraz ze Stefanią Wilczyńską otworzył Dom Sierot – placówkę wychowawczą przeznaczoną dla ponad stu żydowskich dzieci w wieku od 7 do 14 lat.

Dom Sierot od początku pomyślano jako miejsce, które będzie zaspokajało podstawowe potrzeby wychowanków, a zarazem stanowiło swoistą klinikę-obszerną obserwatorium rozwoju dziecka. Do zadań instytucji należało również kształcenie przyszłych pedagogów. Finansowało ją „Towarzystwo <<Pomoc dla Sierot>>”, dzięki czemu pozostawała w znacznej mierze niezależna od organów państwowych.

Korczak dość szczegółowo opisał funkcjonowanie Domu Sierot w książce „Jak kochać dziecko”. Działały w nim wewnętrzne instytucje, takie jak np. Sejm, Rada Samorządowa, Sąd i Notariat. Każda z nich została powołana po to, by z jednej strony ułatwiać życie w dużej grupie, z drugiej zaś – by dać wychowankom i pracownikom szansę realnego wpływania na rzeczywistość. Dzieci uczestniczyły w uzgadnianiu cyklu pracy oraz rozrywek. Co ciekawe, Dom Sierot działał według kilku kalendarzy: szkolnego, świąt żydowskich oraz wewnętrznego, w którym znajdowały się tak osobliwe święta, jak np. Dzień Brudasa (wychowankowie raz w roku mogli położyć się do łóżek bez mycia), Dzień Pierwszego Śniegu czy Dzień Kucharek, kiedy to starsze dzieci gotowały dla pozostałych.

W Domu Sierot dbano o poprawne stosunki między nowo przybyłymi a resztą grupy. Każdemu dziecku po przekroczeniu bram instytucji przydzielano opiekuna, którego zadaniem było przygotowanie nowicjusza do życia we wspólnocie. Sierociniec dysponował też własnymi środkami masowego przekazu: tablicą ścienną, skrzynką na listy oraz gazetką odczytywaną na głos w sobotnie poranki. Tablica, wisząca w sali rekreacyjnej, była dostępna dla wszystkich: to na niej zapisywano wykresy (krzywe) bójek, ale też teksty prośb, zażaleń, podziękowań i pomysłów.

W roku 1940 Dom Sierot stał się częścią warszawskiego getta. Mimo pogarszających się warunków bytowych, Korczak usilnie starał się utrzymać przedwojenny styl pracy. Choć miał możliwość ukrycia się po stronie aryjskiej, odmówił. 5 sierpnia 1942 roku trafił wraz ze swymi wychowankami i współpracownikami na Umschlagplatz, skąd wszystkich wywieziono do Treblinki.

Zachęcamy do przeczytania broszury poświęconej Januszowi Korczakowi:

<http://bityl.pl/ZwnMJ>

Przeczytaj też broszurę IPN o Januszu Korczaku

<https://biogramy.ipn.gov.pl/.../110489,Janusz-Korczak.html>

Na fot. Janusz Korczak (w drugim rzędzie od góry, trzeci z prawej) i wychowawcy (m.in. Maria Falska) wraz z dziećmi.

Źródło: <https://www.facebook.com/ipngovpl>